

☐ DONDERDAG 16 DECEMBER 2021

Kijk *live*

You are viewing Jeroen Backs en Bieke De Fraine's screen

View Options ▾

VLAAMSE TOETSEN

Hoorzitting Commissie Onderwijs Vlaams Parlement
16 december 2021

Jeroen Backs

Afdeling Hoofd Strategische Beleidsondersteuning
Departement Onderwijs en Vorming

Bieke De Fraine

Projectleider Vlaamse toetsen
Afdeling Strategische Beleidsondersteuning
Departement Onderwijs en Vorming

Mute

Stop Video

Security

Participants

Share Screen

Raise Hand

Record

Dutch

Verschillende namen, zelfde toetsen

gestandaardiseerde, genormeerde en gevalideerde net- en koepeloverschrijdende proeven

3G-proeven

GGG-proeven

centrale toetsen

Vlaamse toetsen

Vlaanderen
in onderwijs & vorming

BELEIDSDOMEIN
Onderwijs & Vorming

Het regeerakkoord maakt keuzes:

- toetsen zijn gevalideerd, genormeerd en gestandaardiseerd;
- toetsen zijn net- en koepeloverschrijdend;
- we willen zicht te krijgen op (1) het bereiken van de eindtermen en (2) leerwinst, en dit op leerling- en school- en systeemniveau;
- toetsen worden ontwikkeld door een onafhankelijke instantie i.s.m. onderwijsverstrekkers
- we toetsen wiskunde en Nederlands (begrijpend lezen, schrijven en grammatica)
- er zijn 4 afnamemomenten: 2 keer in bao, eind 1^e graad so, eind 3^e graad so
- terugkoppeling aan de school van resultaten leerlingniveau & schoolniveau
terugkoppeling geanonimiseerde resultaten aan overheid, inspectie, koepels (en GO!) en onderzoekers.
- er komen geen schoolrankings
- we blijven deelnemen aan internationaal vergelijkend onderwijsonderzoek
- scholen die mindere prestaties halen, moeten een vrij te kiezen, verplicht begeleidingstraject volgen
- we zorgen er voor dat leerkrachten vaardigheden hebben om aan de slag te kunnen gaan met de toetsresultaten

Startfase van beleidsproject:

- Vertrekkende van het regeerakkoord worden er drie beslissingen genomen in 2020:
  - Opstart van een nieuw universitair steunpunt voor de ontwikkeling van toetsen en feedbackinstrumenten.
  - Haalbaarheidsstudie in 3 percelen
  - Studieopdracht OESO i.f.v. grotere stakeholdersbetrokkenheid

- In een volgende fase (2021):
  - Oprichting van High Level forum met stakeholders in onderwijs
  - Opvolging van uitkomsten haalbaarheidsstudie
  - Uitwerken en uitvoeren communicatieplan
  - Gunning digitaal toetsenplatform + uitwerken IT-architectuur

Aanleiding: prestaties Vlaamse leerlingen

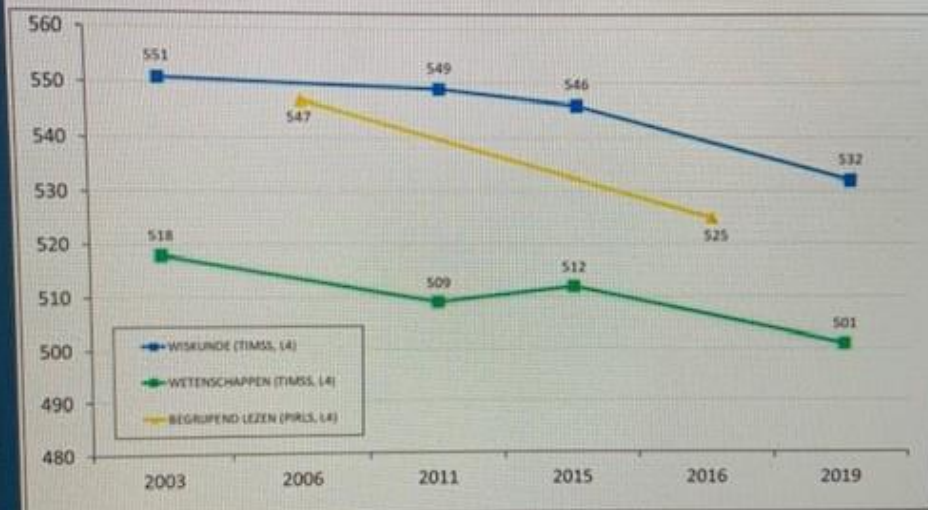
Begrijpend lezen

PIRLS	4 ^e leerjaar	2006, 2016, 2021
PIRLS-R	6 ^e leerjaar	2018
Peiling	6 ^e leerjaar	2002, 2007, 2013, 2018
Peiling	1 ^e graad SO	2022
PISA	15-jarigen	2000, 2003, 2006, 2009, 2012, 2015, 2018, 2022

Wiskunde

TIMSS	4 ^e leerjaar	2003, 2011, 2015, 2019
TIMSS-R	6 ^e leerjaar	2021
Peiling	6 ^e leerjaar	2002, 2009, 2016, 2021
Peiling	1 ^e graad A-stroom 1 ^e graad B-stroom	2009, 2018, 2022 2008, 2019, 2022
PISA	15-jarigen	2003, 2006, 2009, 2012, 2015, 2018, 2022

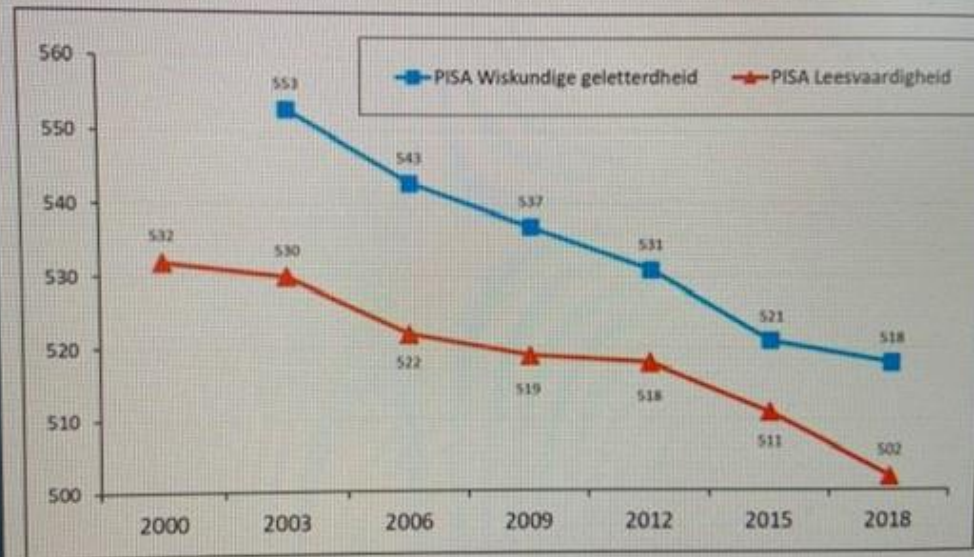
Trends in PIRLS en TIMSS

Vlaanderen BELEIDSDOMEIN
Onderwijs & Vorming Onderwijs & Vorming

Bron: rapporten TIMSS en PIRLS, 4^e leerjaar lager onderwijs

Trends in PISA

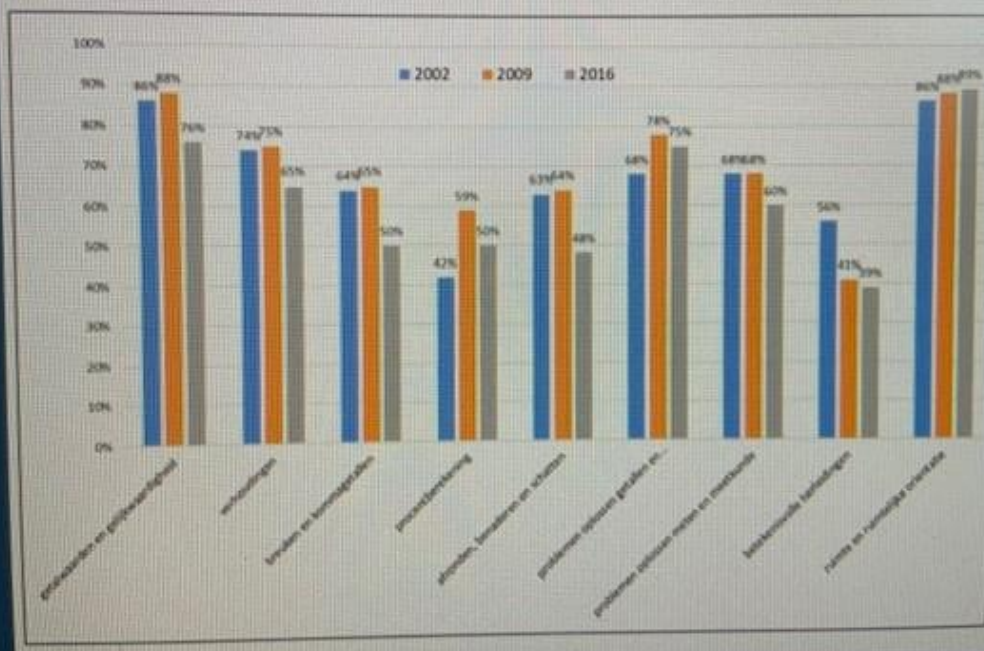
Vlaanderen
in onderwijs & vorming

BELEIDSDOMEIN
onderwijs & vorming

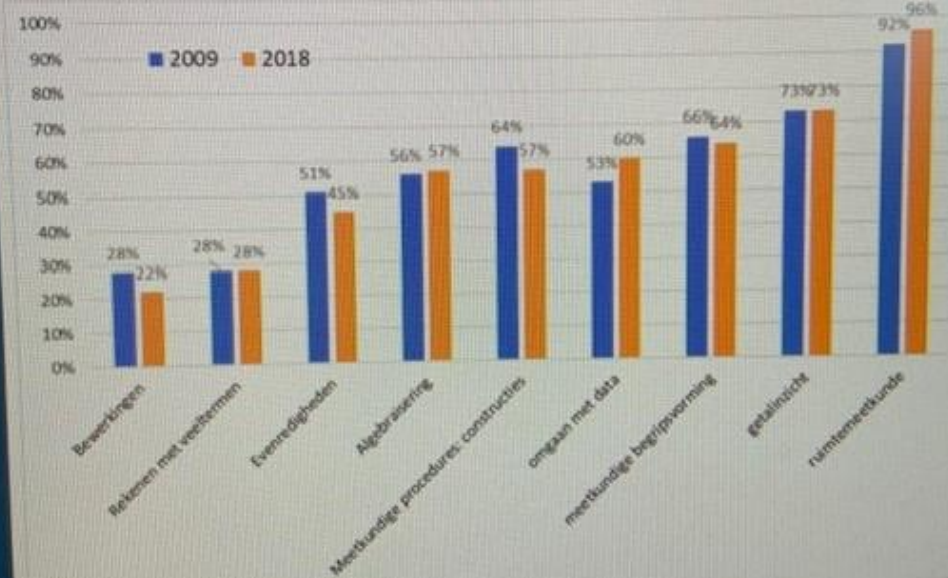
Bron: PISA Vlaanderen, 15-jarigen

Peiling wiskunde 6^e leerjaar lager onderwijs

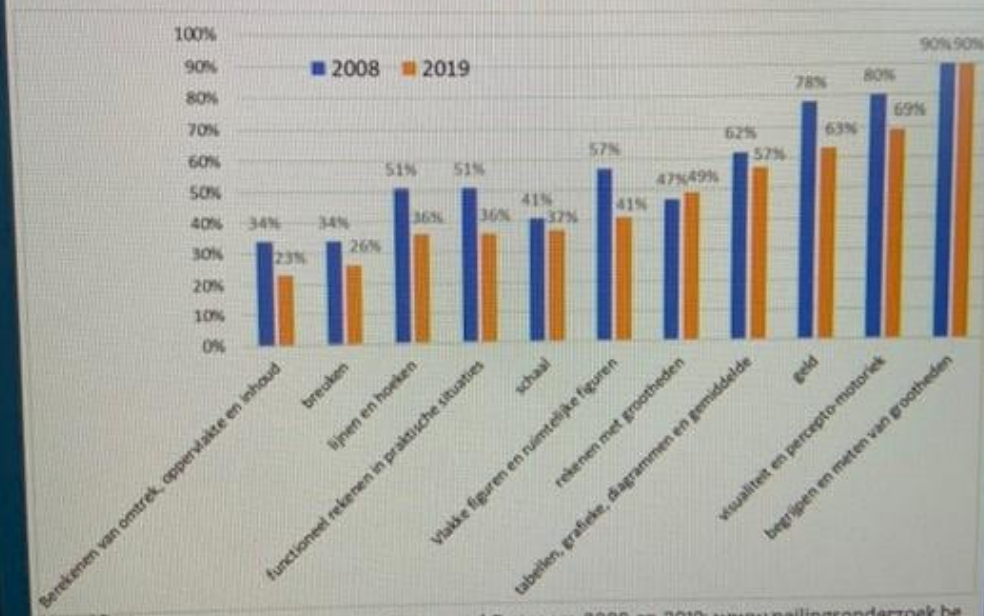

Peiling wiskunde 1^e graad A-stroom

Bron: peiling wiskunde 1^e graad A-stroom 2009 en 2018: www.peilingsonderzoek.be

Peiling wiskunde 1^e graad B-stroom

Bron: peiling wiskunde 1^e graad B-stroom 2008 en 2019: www.pellingsonderzoek.be

Doelstellingen Vlaamse toetsen

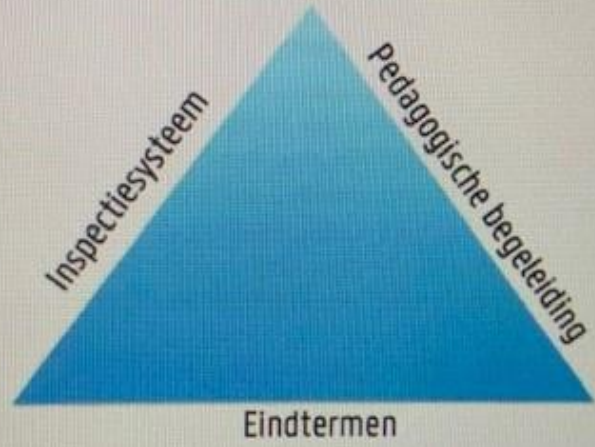
Primaire doelstelling

De onderwijskwaliteit versterken

Hoe?

- Systematisch monitoren van de kwaliteit van het Vlaamse onderwijs
- Informeren van de interne kwaliteitszorg op scholen
- Informeren van de externe kwaliteitszorg van scholen
- Sneller kunnen ingrijpen bij leerlingenprestaties beneden de verwachting
- Het leerproces van de leerlingen ondersteunen
- Het pedagogisch-didactisch handelen van de leraren ondersteunen

Kwaliteitsdriehoek

Vlaanderen
is onderwijs & vorming

BELEIDSDOMEIN
ONDERWIJS & VOORBEREIDING

Referentiekader voor onderwijskwaliteit

Het OK referentiekader voor onderwijskwaliteit

- Referentie
- Doelstelling
- Kwaliteitsontwikkeling

Referentie	Doelstelling	Kwaliteitsontwikkeling
<p>1.1 De school kan de kwaliteit van de leeromgeving verbeteren.</p> <p>1.2 De school kan de kwaliteit van de leeromgeving verbeteren.</p> <p>1.3 De school kan de kwaliteit van de leeromgeving verbeteren.</p> <p>1.4 De school kan de kwaliteit van de leeromgeving verbeteren.</p> <p>1.5 De school kan de kwaliteit van de leeromgeving verbeteren.</p> <p>1.6 De school kan de kwaliteit van de leeromgeving verbeteren.</p>	<p>2.1 Het schoolbestuur kan de kwaliteit van de leeromgeving verbeteren.</p> <p>2.2 Het schoolbestuur kan de kwaliteit van de leeromgeving verbeteren.</p> <p>2.3 Het schoolbestuur kan de kwaliteit van de leeromgeving verbeteren.</p> <p>2.4 Het schoolbestuur kan de kwaliteit van de leeromgeving verbeteren.</p> <p>2.5 Het schoolbestuur kan de kwaliteit van de leeromgeving verbeteren.</p> <p>2.6 Het schoolbestuur kan de kwaliteit van de leeromgeving verbeteren.</p>	<p>3.1 Het schoolbestuur kan de kwaliteit van de leeromgeving verbeteren.</p> <p>3.2 Het schoolbestuur kan de kwaliteit van de leeromgeving verbeteren.</p> <p>3.3 Het schoolbestuur kan de kwaliteit van de leeromgeving verbeteren.</p> <p>3.4 Het schoolbestuur kan de kwaliteit van de leeromgeving verbeteren.</p> <p>3.5 Het schoolbestuur kan de kwaliteit van de leeromgeving verbeteren.</p> <p>3.6 Het schoolbestuur kan de kwaliteit van de leeromgeving verbeteren.</p>

Doelstelling
<p>4.1 De school kan de kwaliteit van de leeromgeving verbeteren.</p> <p>4.2 De school kan de kwaliteit van de leeromgeving verbeteren.</p> <p>4.3 De school kan de kwaliteit van de leeromgeving verbeteren.</p> <p>4.4 De school kan de kwaliteit van de leeromgeving verbeteren.</p> <p>4.5 De school kan de kwaliteit van de leeromgeving verbeteren.</p> <p>4.6 De school kan de kwaliteit van de leeromgeving verbeteren.</p>

5 participants raised hand

Wat voor toetsen?

- ▶ Wiskunde
- ▶ Nederlands (begrijpend lezen, schrijven, grammatica)

- ▶ Op basis van de eindtermen
- ▶ Dezelfde toets voor alle netten en koepels

- ▶ Opgesteld door Steunpunt Centrale Toetsen in Onderwijs in samenwerking met denktanks van leraren en begeleiders

- ▶ Digitale toetsen
- ▶ Adaptieve toetsen

Welke leerlingen?

- ▶ Lager onderwijs : 4de jaar en 6de jaar
- ▶ Secundair onderwijs: 2de jaar en 6de jaar
- ▶ Alle leerlingen = ongeveer 70 000 leerlingen per leerjaar
- ▶ Zo inclusief mogelijk: redelijke aanpassingen

Vlaanderen
is onderwijs & vorming

BELEIDSDOMEIN
ONDERWIJS & VORMING

Timing

	Mei 2022	Mei 2023	Mei 2024	Mei 2025	Mei 2026	Mei 2027
Lager onderwijs						
Einde 4 ^e leerjaar		kalibratie	1e afname	2e afname	3e afname	4e afname
Einde 6 ^e leerjaar				kalibratie	1e afname	2e afname
Secundair onderwijs						
Einde eerste graad	peiling	kalibratie	1e afname	2e afname	3e afname	4e afname
Einde derde graad					kalibratie	1e afname

Vlaanderen
is onderwijs & vorming

BELEIDSDOMEIN
onderwijs & vorming

	Vlaamse toetsen	Internationaal onderzoek	Peilingen
Wie	Alle leerlingen & alle scholen	Representatieve steekproef	Representatieve steekproef
Wanneer in leerloopbaan	BaO: eind L4, eind L6 SO: eind 1 ^{ste} en 3 ^{de} graad	Afhankelijk van onderzoek: ofwel op grade (TIMSS, PIRLS) ofwel op leeftijd (PISA)	Afhankelijk van onderzoek: meestal BaO eind L6, of SO eind 1 ^{ste} of 3 ^{de} graad
Wat	Wiskunde en Nederlands	Afhankelijk van onderzoek, maar focus op geletterdheid, wetenschappen, wiskunde, maar ook burgerschap en digitale competenties	Diversiteit aan vakken en leergebieden
Doelen	Eindtermen	Internationaal referentiekader	Eindtermen
Feedback	Leerling, klas, school en systeem	(deelnemende) school en systeem	(deelnemende) school en systeem
Internationale vergelijking	Neen	Ja	Neen
Periodiciteit	Jaarlijks Trendanalyse	Afhankelijk van onderzoek om de 3, 4 of 5 jaar Trendanalyse mogelijk bij meerdere deelnames,	Peilingenkalender: 1 peiling BaO en 1 peiling SO per jaar. Trendanalyse (herhalings- peilingen) mogelijk voor sommige leergebieden en vakken (om de x aantal jaar)

Impact van de resultaten

- 1) Toetsresultaten van een leerling
=> klassenraad mag deze gebruiken,
maar niet als enige beoordelingscriterium
- 2) Inspectie krijgt jaarlijks de schoolresultaten
om te gebruiken in haar toezicht
- 3) Scholen met resultaten beneden de verwachting
=> snelle planning doorlichting
=> indien nodig verplicht begeleidingstraject

Teaching to the test ?

Teaching the test / item teaching

vb. toetsen van vorige jaren gebruiken om leerlingen te trainen

vb. leerlingen trucjes aanleren om meerkeuzevragen te beantwoorden

➡ Onwenselijk !

Curriculum teaching / teaching to the standard

vb. met leerlingen oefenen op het interpreteren van staafdiagrammen

vb. leerlingen trainen in het begrijpen van de betekenis van teksten

➡ Wenselijk als de toetsen een grote inhoudsvaliditeit hebben

Vlaanderen
is onderwijs & vorming

BELEIDSDOMEIN
Onderwijs & Vorming

Terugkoppeling van de resultaten

Feedback over de leerling

- voor leerling & ouders: om het leerproces van leerlingen te ondersteunen
- voor de leraren: om het leerproces van leerlingen te ondersteunen
- voor de klassenraad: als een mogelijke informatiebron

Feedback over de klas

- voor de leraren : reflectie over pedagogisch-didactisch handelen

Feedback over de school

- voor het schoolteam: infobron voor kwaliteitszorg
- voor de onderwijsinspectie: infobron voor doorlichtingen
- voor de onderwijsinspectie: om snel te kunnen Ingrijpen bij lage prestaties

Feedback over het Vlaamse onderwijs

- voor het grote publiek: opvolgen van (trends in) leerlingprestaties

! gecorrigeerd voor leerlingkenmerken / eerdere prestaties (faire feedback) !

Openbaarheid van resultaten ?

- ▶ Géén rankings in Vlaanderen
- ▶ Géén openbare informatie over scholen
want rangschikkingen zijn een simplistische voorstelling van schoolkwaliteit
- ▶ Geen informatie voor schoolkeuze
- ▶ Doorlichtingsverslagen wel openbaar
- ▶ Decreet bevat een verbod
op het publiek maken van de schoolresultaten

Op de planning van 2022

- Gunning van het toetsenplatform + ontwikkeling van dat platform i.f.v. eerste afname + start bouw IT-structuur
- Ontwikkeling toetsen en feedbackinstrumenten (steunpunt)
- Decreet op de Vlaamse toetsen (start besluitvorming vanaf januari 2022)
- Verdere uitrol communicatiestrategie (vragenuurtjes, toetsenportaal, Q&A, fact checks, ...)
- Verder uitwerken operationele beslissingen (bv. toetsassistenten, redelijke aanpassingen voor leerlingen, ...) i.s.m. HL forum
- Uitwerken draaiboeken afnamemomenten
- Toekomst beginnen voorbereiden na 2024

Leessuggesties

www.vlaamsetoetsen.be

- 3 rapporten haalbaarheidsstudie
- Meerjarenprogramma Steunpunt Centrale Toetsen in Onderwijs
- Vlor-adviezen en het antwoord minister daarop